

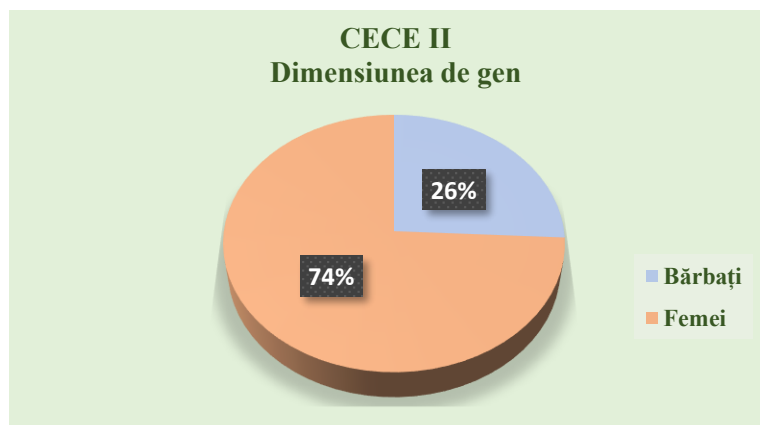
RAPORT
privind activitățile de instruire desfășurate de
Instituția Publică
„Centrul de instruire continuă în domeniul electoral”
în cadrul alegerilor parlamentare din data de 28 septembrie 2025

La data de 3 iulie 2025, Instituția Publică „Centrul de instruire continuă în domeniul electoral” a aprobat [Planul de instruire pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025](#), în baza căruia au fost realizate activitățile de instruire a membrilor/ membrilor organelor electorale, dar și a altor grupuri de subiecți antrenați în procesul electoral.

Instruirea membrilor consiliilor electorale de circumscripție de nivelul II (CECE II) a fost desfășurată în perioada 02-09 august 2025. Au fost organizate 14 seminare de instruire, la care au participat 287 de membri ai acestor organe electorale.

La cele 12 seminare regionale au participat membrii din cadrul a 2, 3 sau 4 CECE II, după caz, ceea ce a favorizat schimbul de experiență și bune practici între funcționarii din diferite circumscripții electorale referitor la subiectele abordate.

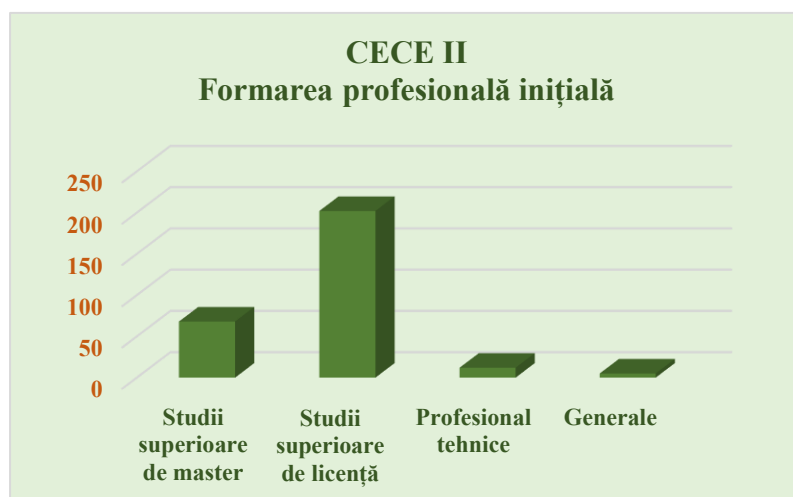
Participanții au fost familiarizați cu: aspectele generale privind atribuțiile CECE II la alegerile parlamentare; modalitatea de lucru a CECE II, întocmirea și gestionarea documentelor electorale; calitatea de membru al CECE II, inclusiv drepturile și obligațiile acestora, integritatea funcționarilor electorali, răspunderea juridică; constituirea secțiilor de votare și a birourilor electorale ale secțiilor de votare; examinarea contestațiilor; colaborarea cu persoanele autorizate să asiste la operațiunile electorale; atribuțiile consiliului electoral de circumscripție de nivelul II în ziua alegerilor și centralizarea rezultatelor votării pe circumscripție etc.

Prin raportarea la dimensiunea de gen, s-a constatat o prezență numerică de 213 femei și 74 de bărbați (*valoarea procentuală reflectată în diagramă*).

Distribuția numerică a membrilor/ membrilor CECE II, participanți/ participante la instruire, conform nivelului de studii (*formarea profesională inițială*) deținut, cuprinde:

- cu studii superioare de master – 68 de persoane;
- cu studii superioare de licență – 202 persoane;
- cu studii profesional tehnice – 12 persoane;
- cu studii generale – 5 persoane.

Membrii consiliului electoral de circumscripție pentru secțiile de votare din străinătate au fost instruiți în cadrul unui seminar desfășurat conform programului de instruire similar celorlalte CECE II, cu evidențierea particularităților organizării votării în secțiile de votare din străinătate. În cadrul seminarului au fost prezentate prevederile legale privind organizarea și desfășurarea votării prin corespondență, iar participanții au exersat realizarea unor operațiuni electorale.

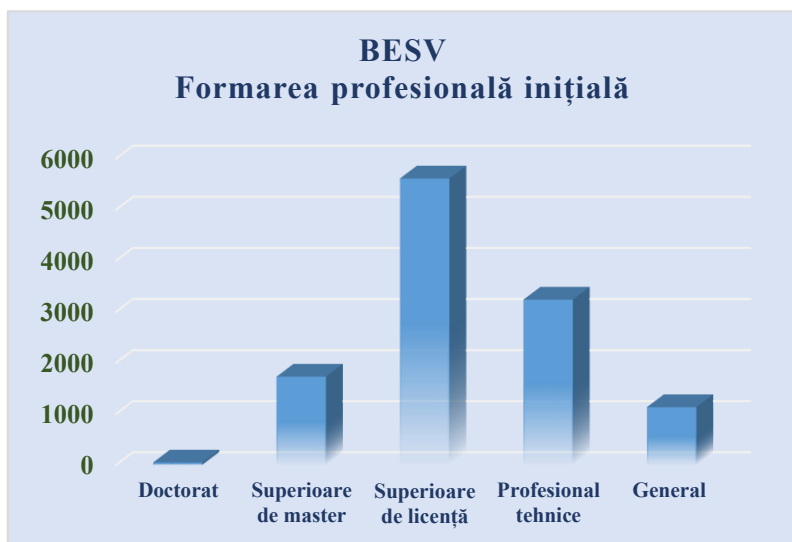
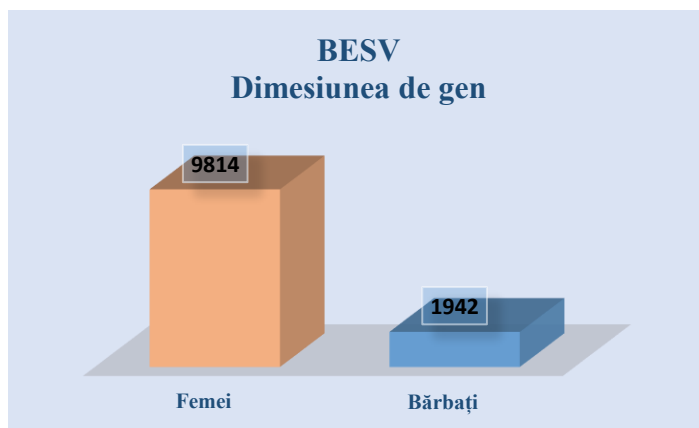
Instruirea membrilor consiliului electoral de circumscripție pentru localitățile din stânga Nistrului a avut loc separat, iar în cadrul sesiunilor de instruire au fost abordate particularitățile exercitării atribuțiilor acestui consiliu.

Instruirea membrilor birourilor electorale ale secțiilor de votare (BESV) a fost desfășurată în 2 etape, după cum urmează:

Etapa I: 4 septembrie 2025 - conferințe live pe YouTube care au cuprins următoarele tematici: modalitatea de lucru a BESV, întocmirea și gestionarea documentelor electorale, calitatea de membru al BESV, inclusiv drepturile și obligațiile acestora, integritatea funcționarilor electorali, răspunderea juridică. Au fost desfășurate 2 conferințe live, dintre care una în limba română și alta în limba rusă, înregistrând un număr total de 7618 vizualizări, dintre aceștia 1697 de membri au completat fișa personală a participantului la instruire.

Etapa II: 5-20 septembrie 2025, seminare față în față cu participarea membrilor din cadrul BESV, la care au fost abordate următoarele subiecte: listele electorale, colaborarea cu persoanele autorizate să asiste la operațiunile electorale, pregătirea pentru votare și accesibilitatea procesului electoral în secția de votare, responsabilitățile BESV în ziua alegerilor, numărarea voturilor de către BESV și documentația electorală aferentă, sistematizarea, împachetarea, sigilarea și transmiterea documentelor, materialelor electorale și a echipamentului electoral. Au fost desfășurate 380 de seminare, în cadrul cărora 11756 de funcționari electorali au dezvoltat/consolidat competențe de realizare a operațiunilor electorale.

Pe dimensiunea egalității de gen, în calitate de membră și membru a/al biroului electoral al secției de votare, ponderea femeilor participante a constituit 83,5% față de 16,5% a bărbaților participanți.

Analizând datele participanților/ participantelor la seminarele de instruire, prin dezagregarea acestora conform sferei de cuprindere a nivelului de studii a membrilor/ membrilor BESV, acestea înglobează:

- cu studii de doctorat – 48 de persoane;
- cu studii superioare de master – 1728 de persoane;
- cu studii superioare de licență – 5610 de persoane;
- cu studii profesional tehnice – 3238 de persoane;
- cu studii generale – 1132 de persoane.

Instruirea membrilor BESV din străinătate a avut loc în cadrul a 26 webinare pe platforma Zoom. Programul de instruire a fost adaptat specificului activității birourilor electorale din afara țării. La activitățile de instruire desfășurate în perioada 17-23 septembrie 2025 au participat 1139 de funcționari electorali.

Instruirea membrilor BESV pentru votul prin corespondență s-a desfășurat în cadrul a 2 webinare pe platforma Zoom (48 de persoane prezente), după cum urmează:

Etapa I: 30 august 2025 – 2 webinare cu același conținut, care a vizat, în principal, următoarele operațiuni electorale: organizarea activității birourilor pentru votul prin corespondență, sistematizarea, împachetarea și expedierea plicurilor către alegători, recepționarea și păstrarea plicurilor exterioare de la alegători, utilizarea subsistemului informațional pentru votul prin corespondență, colaborarea cu persoanele autorizate să asiste la operațiunile electorale.

Etapa II: 20 septembrie 2025 – webinar axat pe procedurile care urmau a fi realizate după termenul-limită de recepționare a plicurilor: constatarea numărului plicurilor cu buletine de vot, numărarea și totalizarea voturilor exprimate prin corespondență, sistematizarea și transmiterea documentelor, materialelor electorale și echipamentului electoral după totalizarea voturilor prin corespondență.

Instruirea operatorilor din cadrul consiliilor electorale de circumscripție de nivelul II s-a desfășurat la data de 8 septembrie 2025, în format on-line, prin intermediul platformei Zoom. Participanții la webinarul organizat împreună cu Direcția management alegeri, Direcția tehnologii informaționale și gestionarea listelor electorale și Direcția comunicare, relații publice și mass-media din cadrul Comisiei Electorale Centrale, au fost familiarizați cu modul de gestionare a informației în modulele SIAS la care au avut acces. Pe agenda seminarului s-a regăsit și subiectul securității cibernetice. Celor 100 de participanți (operatori CECE II și președinți CECE II) le-a fost relatat despre protecția integrității procesului electoral, apărarea împotriva ingerințelor externe, protecția datelor cu caracter personal, asigurarea funcționării neîntrerupte a infrastructurii electorale etc.

Instruirea operatorilor SIAS „Alegeri” s-a desfășurat în perioada 21-25 septembrie 2025, în format de webinar pe Zoom și videoconferință pe Youtube.

Operatorii birourilor electorale din străinătate au participat la o videoconferință live dedicată particularităților operațiunilor electorale din ziua alegerilor în secțiile de votare din afara țării. Live-ul a fost accesat de 3500 ori.

O instruire distinctă, dedicată operatorilor din secțiile de votare care în ziua alegerilor au utilizat și liste electorale electronice, a fost realizată la 22 septembrie 2025.

Alte 27 de webinare au fost organizate pentru operatorii birourilor electorale din țară. Participanții au fost familiarizați cu modul de înregistrare a alegătorilor în sistemul informațional, introducerea informației din procesul-verbal privind rezultatele numărării voturilor, dar și completarea celor 3 tipuri de rapoarte. La instruire au fost discutate și măsurile de igienă cibernetică în alegeri. Adicional, pe YouTube este disponibilă videoconferința privind atribuțiile operatorilor SIASA în ziua alegerilor.

În total au fost instruiți 3725 operatori și operatoare. La instruire au participat și 1119 președinți ai birourilor electorale ale secțiilor de votare.

Instruirea persoanelor responsabile de gestionarea Registrului de stat al alegătorilor (RSA). În vederea capacitării persoanelor responsabile de unele operațiuni în RSA, CICDE a desfășurat 8 seminare de instruire cu prezență fizică pentru 183 de registratori. Alți 508 registratori au fost instruiți în format online (6 webinare pe platforma Zoom). Astfel, în total 691 de persoane au supus discuției și analizei principiile privind modul de gestionare a informației despre alegători în listele electorale și au înțeles care sunt particularitățile activității acestora.

În cadrul alegerilor parlamentare, CICDE a desfășurat și *seminare de instruire pentru alți actori electorali*.

Secretarii și reprezentanții consiliilor locale.

Instruirile on-line/față în față au fost realizate în vederea familiarizării participanților cu atribuțiile care revin în sarcina acestora în perioada electorală: convocarea membrilor birourilor electorale ale secțiilor de votare în prima ședință, colaborarea cu organele electorale etc. În intervalul 24-30 iulie 2025 au fost desfășurate 26 seminare și 6 webinare pentru un număr de 795 de persoane.

Polițiști. La 11 august 2025 au fost organizate 3 webinare cu tema: „Rolul angajatului/ angajatei Ministerului Afacerilor Interne în procesul electoral”. Cei 270 de angajați ai subdiviziunilor teritoriale ale Inspectoratului General al Poliției au fost familiarizați cu prevederile cadrului normativ electoral privind organizarea și desfășurarea alegerilor parlamentare, atribuțiile poliției în procesul electoral, normele legale privind răspunderea contravențională și penală pentru încălcările cadrului normativ electoral și conex.

Carabinieri. Pe același subiect, în perioada 12 – 22 august 2025 au fost desfășurate 3 seminare în cadrul Direcției regionale „CENTRU” mun. Chișinău, Direcției regionale „NORD” Bălți și Direcției regionale „SUD” Comrat pentru 105 carabinieri, ca răspuns la solicitarea privind organizarea acestor activități de instruire, adresată Centrului de instruire continuă în domeniul electoral de către Inspectoratul General de Carabinieri.

Reprezentanții concurenților electorali. La data de 25 septembrie 2025 a fost organizată o conferință pe YouTube pentru reprezentanții concurenților electorali în birourile electorale ale secțiilor de votare. Participanții au fost familiarizați cu prevederile cadrului normativ electoral privind particularitățile desfășurării alegerilor parlamentare, dar și cu ansamblul de drepturi și obligații pe care le au reprezentanții concurenților electorali. Live-ul a fost urmărit de 680 de ori.

Operatori ai Instituției Publice „Serviciul național unic pentru apelurile de urgență 112”.

CICDE a desfășurat o instruire pentru 73 de operatori ai Serviciului 112, care au fost interesați de cadrul legal și responsabilitățile acestora în procesarea apelurilor electorale; tipologiile de incidente electorale raportabile, precum coruperea alegătorilor, încălcări la secțiile de votare, transportarea organizată a alegătorilor sau publicitatea electorală interzisă; importanța timpului în raportarea incidentelor și regulile specifice pentru perioada pre-electorală, ziua tăcerii și ziua votării; distincția dintre apeluri relevante și apeluri nejustificate, precum și identificarea informațiilor esențiale pentru transmiterea rapidă către autoritățile competente.

Reprezentanți mass-media. CICDE împreună cu Comisia Electorală Centrală, cu sprijinul Oficiului Consiliului Europei la Chișinău, a desfășurat în perioada 26–27 iulie 2025 programul „Școala Electorală pentru Jurnaliști”. Instruirea a reunit 15 jurnaliști de la instituțiile de informare în masă din țară. Evenimentul a inclus exerciții practice, simulări, discuții ghidate și sesiuni de întrebări-răspunsuri, menite să consolideze capacitatea jurnaliștilor de a reflecta corect și profesionist desfășurarea alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025. Pentru acest grup de beneficiari, pe platforma de instruire la distanță a CICDE a fost plasat cursul cu genericul „Reflectarea alegerilor în mass-media”.

Pentru instruirea funcționarilor electorali și a altor subiecți implicați în scrutinele din acest an au fost elaborate/actualizate, publicate/distribuite următoarele materiale metodico-didactice:

Manuale, ghiduri, îndrumare:

1. Manual pentru membrii Consiliilor electorale de circumscripție electorală de nivelul II la alegerile parlamentare (limba română)
2. Manual pentru membrii Consiliilor electorale de circumscripție electorală de nivelul II la alegerile parlamentare (limba rusă)
3. Manual pentru membrii Birourilor electorale ale secțiilor de votare la alegerile parlamentare (limba română)
4. Manual pentru membrii Birourilor electorale ale secțiilor de votare la alegerile parlamentare (limba rusă)
5. Manual pentru membrii Birourilor electorale ale secțiilor de votare de peste hotare la alegerile parlamentare (limba română), versiune electronică
6. Manual pentru funcționarii electorali privind organizarea și desfășurarea votului prin corespondență la alegerile parlamentare (limba română), versiune electronică
7. Ghidul operatorul SIASA (limba română/limba rusă)
8. Ghid pentru candidatul la alegerile parlamentare (limba română), versiune electronică
9. Îndrumar pentru persoanele responsabile de evidența contabilă a alocațiilor din bugetul de stat destinate organizării și desfășurării alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025
10. Manual operațional destinat funcționarilor Ministerului Afacerilor Interne: „Asigurarea ordinii publice în procesul electoral”(limba română), ediția 2025
11. Extrase din Codul contravențional Nr. 218/2008 și Codul penal Nr. 985/2002 (limba română)

Fișe didactice, postere

12. Fișa didactică: „Activitățile biroului electoral al secției de votare în prima ședință” (pentru BESV și APL)
13. Fișa didactică „Deschiderea secției de votare” (pentru BESV)
14. Fișa didactică „Procedura de vot cu urna mobilă”
15. Fișa didactică „Afîșaj electoral” (pentru APL)
16. Fișa didactică „Întruniri electorale” (pentru APL)
17. Fișa didactică „Ziua votării” (pentru funcționarii din cadrul MAI)
18. Fișa didactică „Documentația MAI în alegeri” (pentru funcționarii din cadrul MAI)
19. Poster: Axa timpului pentru membrii CECE II la alegerile parlamentare (limba română)
20. Poster: Axa timpului pentru membrii BESV la alegerile parlamentare (limba română/limba rusă)
21. Poster: Axa timpului pentru membrii BESV pentru votul prin corespondență la alegerile parlamentare (limba română)
22. Poster: Pașii de sistematizare și împachetare a plicurilor cu materiale pentru votare (limba română)
23. Poster: Poster Pașii de constatare a numărului plicurilor cu buletine de vot (limba română)
24. Poster: Pașii de numărare a voturilor (limba română/limba rusă)
25. Poster Pașii de numărare a voturilor exprimate prin corespondență (limba română)
26. Poster: Schema de sistematizare, împachetare, sigilare și transmitere a documentelor, materialelor electorale și a echipamentului electoral de către CECEII la alegerile parlamentare (limba română/limba rusă)
27. Poster: Schema de sistematizare, împachetare, sigilare și transmitere a documentelor, materialelor electorale și a echipamentului electoral de către BESV la alegerile parlamentare (limba română/limba rusă)
28. Poster: Schema de sistematizare și trimitere documente de către biroului electoral al secției de votare pentru votul prin corespondență (limba română)

Filme metodico-didactice

29. Film metodico-didactic: „Preziua și ziua alegerilor (pentru membrii BESV din țară)” - versiune modificată (limba română/limba rusă).
30. Film metodico-didactic: „Preziua și ziua alegerilor pentru membrii BESV din străinătate” (limba română).
31. Film metodico-didactic: „Numărarea voturilor de către membrii BESV din țară” - versiune modificată (limba română/limba rusă).
32. Film metodico-didactic: „Numărarea voturilor de către membrii BESV din străinătate” - (limba română).
33. Film metodico-didactic: „Sistematizarea și împachetarea plicurilor cu materiale pentru votul prin corespondență la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025” (limba română).
34. Film metodico-didactic: „Numărarea voturilor exprimate prin corespondență la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025” (limba română).
35. Film metodico-didactic: „Utilizarea tabletelor (pentru operatorii SIASA din SV care utilizează și listele electorale electronice)”.

Toate produsele educaționale elaborate de CICDE în acest scrutin sunt disponibile în format electronic aici:

<https://cicde.md/2025/06/alegeri-parlamentare-28-septembrie-2025/>

<https://cicde.md/2023/10/alti-subiecti/>

https://www.youtube.com/playlist?list=PL4WrAxJp4Jc2QFqoyPR4BlynnwZDHn_C8

În total, pentru buna desfășurare a alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, în cadrul a 432 de seminare, 74 de webinare, 5 videoconferințe pe YouTube, CICDE a instruit 21288 de persoane.

Categoriile de persoane instruite de CICDE pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025

